

“YER RESURSLARIDAN FOYDALANISHNI RAQAMLASHTIRISH VA DAVLAT KADASTRLARI MUNOSABATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA, ILM-FAN YUTUQLARI HAMDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING DOLZARB MUAMMOLARI”

**mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari.
18-19 aprel, 2023-yil., Samarqand, O'zbekiston.**

**Материалы международной научно-практической конференции по теме:
«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ВНЕДРЕНИЯ НАУЧНЫХ ДОСТИЖЕНИЙ И ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ЦИФРОВИЗАЦИИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЗЕМЕЛЬНЫХ РЕСУРСОВ И СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ВЗАИМООТНОШЕНИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫХ КАДАСТРОВ».**

18-19 апрель, 2023 года, Самарканд, Узбекистан.

**Materials of the international scientific and practical conference on the topic:
“ACTUAL PROBLEMS OF IMPLEMENTATION OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN DIGITALIZING THE USE OF LAND RESOURCES AND IMPROVING THE STATE CADASTRES RELATIONS”.**

April 18-19, 2023 y., Samarkand, Uzbekistan.

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLYI TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT
ARXITEKTURA-QURILISH UNIVERSITETI**

**ME'MORCHILIK va QURILISH
MUAMMOLARI**
(ilmiy-texnik jurnal)

ПРОБЛЕМЫ АРХИТЕКТУРЫ И СТРОИТЕЛЬСТВА
(научно-технический журнал)

PROBLEMS OF ARCHITECTURE AND CONSTRUCTION
(Scientific and technical magazine)

MAXSUS SON

“Yer resurslaridan foydalanishni raqamlashtirish va davlat kadastrlari munosabatlarini takomillashtirishda ilm-fan yutuqlari hamda innovatsion texnologiyalarni joriy etishning dolzarb muammolari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferentsiya tanlangan ilmiy ishlar to'plami.

СПЕЦИАЛЬНЫЙ ВЫПУСК

Сборник избранных научных работ международной научно-практической конференции на тему: «Актуальные проблемы внедрения научных достижений и инновационных технологий в цифровизацию использования земельных ресурсов и совершенствование отношений государственного кадастра».

SPECIAL VOLUME

Collection of selected scientific papers of the international scientific and practical conference on the topic: "Actual problems of implementation of scientific achievements and innovative technologies in digitalizing the use of land resources and improving the state cadastres relations".

SAMARQAND

ME'MORCHILIK va QURILISH MUAMMOLARI

ПРОБЛЕМЫ АРХИТЕКТУРЫ И СТРОИТЕЛЬСТВА PROBLEMS OF ARCHITECTURE AND CONSTRUCTION

(ilmiy-texnik jurnal)
(научно-технический журнал)
(Scientific and technical magazine)

2023, махсус сон
2000 yildan har 3 oyda
bir marta chop etiladi
ISSN 2901-5004

Журнал ОАК Ҳайъатининг қарорига биноан техника (қурилиш, механика ва машинасозлик соҳалари) фанлари ҳамда меъморчилик бўйича илмий мақолалар чоп этилиши лозим бўлган илмий журналлар рўйхатига киритилган (гувоҳнома №00757. 2000.31.01)

Журнал 2007 йил 18 январда Самарқанд вилоят матбуот ва ахборот бошқармасида қайта рўйхатга олиниб 09-34 рақамли гувоҳнома берилган

Бош муҳаррир (editor-in-chief) - т.ф.н., профессор А.Н.Гадаев
Масъул котиб (responsible secretary) – т.ф.н. доц. Т.Қ. Қосимов

Таҳририят ҳайъати (Editorial council): т.ф.д., проф. Э.Ю.Сафаров; т.ф.н., проф. Д.О.Журакулов; и.ф.д., проф. С. Аvezбаев; т.ф.д., проф. Р.А.Тураев; к.х.ф.д., проф. Р.Курвонтаев; т.ф.д., проф. А.С.Суюнов; т.ф.н., проф. Э.Х.Исаков; и.ф.д., проф. К.Б. Ганиев; т.ф.д., доц. А.Х. Абдуллаев; т.ф.д., проф. М.Авлакулов; т.ф.н., проф. С.А.Тошпулатов; т.ф.н., доц. Т.М. Абдуллаев; и.ф.д., проф. Т. В. Папаскири (Россия, МГУЗ); и.ф.д., проф. А.В Пылаева (Россия, МГУЗ); и.ф.д., проф. С. А. Липский (Россия, МГУЗ); г.ф.д., проф. С.Б.Аббасов; т.ф.д., проф. С.Саидқосимов; ф.м.ф.д., проф. Д.Ш.Фозилова; и.ф.д., проф. Т.Х.Фарманов; г.ф.д., проф. Г.Нюсупова (Қозоғистон); к.х.ф.д. проф. А.Х.Хамзаев; т.ф.д., проф. В.В.Михольская (Россия, МИИГАиК); г.ф.д., проф. Н.Қ.Комилова; к.х.ф.д. проф. В.В. Северцов (Беларуссия); т.ф.н., доц. Ғ.А.Артиков; т.ф.д., проф. Ж.Х.Жуманов; т.ф.д., проф. А.В.Дубровский (Россия, СГУГТ); т.ф.д., проф. М. Khanif (Малайзия); т.ф.н. Дж.Ниязов (Тожикистон); т.ф.ф.д., доц. Ш.Ш.Тухтамшев, т.ф.ф.д., доц. Ф.Э.Гулмуродов

Таҳририят манзили: 140147, Самарқанд шаҳри, Лолазор кўчаси, 70.
Телефон: (366) 237-18-47, 237-14-77, факс (366) 237-19-53. ilmiy-jurnal@mail.ru

Муассис (The founder): Самарқанд давлат архитектура-қурилиш университети
Обуна индекси 5549

© СамДАҚИ, 2023

6. Lacoste, M., Minasny, B., McBratney, A., Michot, D., Viaud, V., Walter, C., 2014. High resolution 3D mapping of soil organic carbon in a heterogeneous agricultural landscape. *Geoderma* 213, 296, 311.
7. Wälder, K., Wälder, O., Rinklebe, J., Menz, J., 2008. Estimation of soil properties with geostatistical methods in floodplains. *Arch. Agron. Soil Sci.* 54 (3), 275, 295.
8. Karunaratne, S., Bishop, T., Baldock, J., Odeh, I., 2014. Catchment scale mapping of measureable soil organic carbon fractions. *Geoderma* 219, 14, 23.
9. Taghizadeh-Mehrjardi, R., Minasny, B., Sarmadian, F., Malone, B., 2014. Digital mapping of soil salinity in Ardakan region, central Iran. *Geoderma* 213, 15, 28.
10. Pahlavan-Rad, M.R., Akbarimoghaddam, A., 2018. Spatial variability of soil texture fractions and pH in a flood plain (case study from eastern Iran). *Catena* 160, 275, 281.
11. Taghizadeh-Mehrjardi, R., Nabiollahi, K., Kerry, R., 2016. Digital mapping of soil organic carbon at multiple depths using different data mining techniques in Baneh region, Iran. *Geoderma* 266, 98, 110.
12. Forkuor, G., Hounkpatin, O.K., Welp, G., Thiel, M., 2017. High resolution mapping of soil properties using remote sensing variables in South-Western Burkina Faso: a comparison of machine learning and multiple linear regression models. *PLoS One* 12, e 0170478.

GAT TEXNOLOGIYALARINI QOʻLLAB QISHLOQ XOʻJALIGI YERLARNI MONITORING QILISHNING NAZRIY USLUBIY ASOSLARI

R.K.Oymatov - PhD, dotsent, "TIQXMMI" MTU
R.I.Mahsudov – tayanch doktorant, "TIQXMMI" MTU

Annotatsiya. Maqolada, yer va kadastr ishlarini inventarizatsiya qilish, yerdan foydalanishni optimallashtirish va degradatsiyaga uchragan hududlarni tiklash, kartografik roʻyxatga olish va qishloq xoʻjaligidagi oʻzgarishlarni bashorat qilish uchun geografik axborot tizimlaridan foydalanish masalasi koʻrib chiqilgan. Jumladan, qishloq xoʻjaligida kelajakda foydalanish uchun yer resurslaridan oqilona foydalanishning qurilish muammolari. Qishloq xoʻjaligi yerlarini baholash va tuproq-ekologik xaritalarini tuzish.

Kalit soʻzlar: Geaxborot texnologiyalari, monitoring, qishloq xoʻjaligi, geoaxborot taʼminoti, qishloq xoʻjaligi yerlari degredatsiya,

Аннотация. В статье рассматривается использование геоинформационных систем для инвентаризации земель и кадастровых работ, оптимизации землепользования и восстановления деградированных территорий, картографического учета, прогнозирования изменений в сельском хозяйстве. Построение проблемы рационального использования земельных ресурсов впрок в сельском хо-

зайстве. Создание почвенно-экологических и оценка карт сельскохозяйственных угодий.

Ключевые слова: геоинформационные технологии, мониторинг, сельское хозяйство, геоинформационное обеспечение, деградация сельскохозяйственных угодий,.

Annotation. The article examines the use of geographic information systems for inventorying land and cadastral works, optimizing land use and restoring degraded areas, cartographic registration, and forecasting changes in agriculture. Construction problems of rational use of land resources for future use in agriculture. Creation of soil-ecological and assessment maps of agricultural land.

Key words: geoinformation technologies, monitoring, agriculture, geoinformation support, degradation of agricultural lands

Kirish. Yuqori antropogen bosim sharoitida qishloq xo‘jaligida keyingi paytlarda yuzaga kelgan salbiy iqtisodiy qiyinchiliklar tuproq degradatsiyasi jarayonlarining rivojlanishiga olib keldi sezilarli darajada yomonlashuvi tufayli ekologik inqiroz, yerdan foydalanishni optimallashtirish va degradatsiyaga uchragan hududlarni tiklash maqsadida geoaxborot texnologiyalaridan foydalanishga uslubiy yondashuvlarni ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega [1].

Yer resurslaridan oqilona foydalanish muammolarini hal qilish yuqori sifatli tuproq xaritalarini tuzishga ob‘yektiv yondashishni taqozo etadi, ularni yaratish jarayoni ko‘p vaqt va mablag‘ talab qiladi. Zamonaviy texnik vositalar - foydalanish orqali bu ishlarni tezlashtirish va samaraliroq qilish mumkin. Ko‘pgina ilmiy yo‘nalishlar rivojlanishining hozirgi bosqichi tizimlashtirish, tasniflash jarayoni bilan tavsiflanadi va nazariy umumlashtirishlar, to‘plangan bilimlarni sintez qilinadi.

An‘anaviy usullar va yondashuvlar endi ushbu vazifalarni amalaga oshirishga qodir emas. Turli ilmiy yondashuvlarni umumiy tushunchaga birlashtirishga imkon beradigan yagona metodologik bazani yaratish zarurati tug‘ildi. Geoaxborot texnologiyalarining mohiyati ma‘lumotni semantik shaklda (matnli, jadvalli, grafik) kartografik ob‘yektlar bilan bog‘lash qobiliyatidir va ular o‘rtasidagi fazoviy munosabatlar asosiy hisoblanadi [2].

Tadqiqot ob‘ekti va usullari. Har qanday hududni o‘zlashtirishda yerdan foydalanish tizimi yerlarning resurs salohiyatiga mos kelishi kerak, bu qo‘shimcha investitsiyalarsiz landshaftlarning barqarorligi tushuniladi va kiruvchi ekologik oqibatlar ehtimoli nolga intiladi. Asos sifatida hududning resurs salohiyatini tahlil qilish - o‘rganilayotgan hududning geografik axborot tizimi; yerning haqiqiy holati to‘g‘risidagi qat‘iy tuzilgan ma‘lumotlarni, yerdan foydalanishning asosiy turlariga yaroqliligini tahlil qilish algoritmlarini, shuningdek, qishloq xo‘jaligi yerlari va alohida ekinlarini joylashtirishni optimallashtirish texnologiyasini o‘z ichiga oladi [1,2]. Asosiy e‘tibor yerdan foydalanish modellarini qurish imkoniyatiga qaratilgan. Ushbu modellashtirish tizimiga sezilarli moslashuvchanlikni beradi va foydalanuvchiga tahlil qilish uchun ekinlar va yerdan foydalanish turlarini aniq tanlash imkonini beradi

hamda tez o'zgaruvchan ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarda eng potentsial iqtisodiy samaradorlik hisoblanadi [3, 4].

Hozirgi vaqtda qishloq xo'jaligi korxonalarining aksariyati xususiy sektorga o'tgan. Natijada ular ko'proq iqtisodiy foyda olishdi, ularning tez o'zgarib borayotgan ijtimoiy-iqtisodiy sharoit va bozor talablariga moslashish imkoniyatlari kengaydi. Ilgari yaratilgan yerdan foydalanishni rejalashtirish tizimi o'zgargan sharoitlarda yerdan foydalanuvchilarning tezkor va ishonchli ma'lumotlarga bo'lgan ehtiyojlarini qondira olmaydi, hamda yerdan kattaroq foydalanish prognozini tuzish iqtisodiy samaradorlik va ekologik xavfni kamaytirish choralari ko'riladi. Yer va ekinlarni maqsadli joylashtirish sxemasini ishlab chiqishda yakuniy qaror ishlab chiqarishning iqtisodiy samaradorligini batafsil modellashtirish asosida qabul qilinadi, ammo bu modellashtirish alohida xo'jaliklarning tuproq qoplamining haqiqiy holati va uning resurs salohiyati haqidagi aniq ma'lumotlarga asoslanishi kerak [4].

Geoaxborot texnologiyalaridan foydalanish mahalliy qishloq xo'jaligi yerlarida takroriy ekinlarni maqsadli joylashtirish xaritalarini yaratish maqsadga muvofiq bo'lar edi. Yerning haqiqiy holati to'g'risida qat'iy tuzilgan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan Geoaxborot texnologiyalari, yerdan foydalanishning asosiy turlari uchun yerning yaroqliligini tahlil qilish algoritmlari; boshqali ekinlarini almashlab ekishlarini tashkil etishning potentsial hosildorligi va rentabelligidan kelib chiqqan holda ishchi uchastkalarini modellashtirish uchun asos bo'lib xizmat qiladi [4].

Yerlarni inventarizatsiya qilish, yer tuzish va kadastr ishlarida geoaxborot texnologiyalaridan foydalanish quyidagi muammolarni hal qilishni nazarda tutadi:

1. yerlarning ekinlar yetishtirishga yaroqliligini baholash;
2. tuproq unumdorligini, individual tuproq xususiyatlarini kuzatish;
3. almashlab ekishni ilmiy asoslash;
4. strukturani optimallashtirish, yerdan foydalanish va dalalari tekislash;
5. yerlarni agrolandshaft rayonlashtirish;
6. yerdan foydalanish bo'yicha mintaqaviy cheklovlar;
7. yerlarning turli agrolandshaft guruhlarida almashlab ekishni joylashtirishda iqtisodiy ko'rsatkichlar.

Tadqiqot natijalari. Ma'lumotlar blokining asosiy qismi tuproq qoplamining xossalari va o'ziga xos xususiyatlari haqidagi atribut ma'lumotlari bilan bog'langan tuproq xaritasi bo'limlari tarmog'idir. Iloji bo'lsa, raqamlashtirilgan tuproq xaritasining bo'limlari Geoaxborot texnologiyalarda ma'lumotlar bazasiga kiritilgan relyef ma'lumotlaridan foydalangan holda va masofaviy ma'lumotlarni kompyuterda talqin qilish asosida tuzatiladi. Materiallar, ayrim hollarda, alohida yerlarning yer resurslarini tahlil qilishda, tuproq xossalari haqidagi ma'lumotlar tuproq xaritasi fayllari bilan bog'lanmaydi, balki tuproqni dala o'rganish ma'lumotlari yordamida ekstrapolyatsiya qilinadi. Tahlil qilish uchun zarur bo'lgan tuproq atributlari majmuasi olib borilayotgan tadqiqotning umumlashtirish darajasiga qarab o'zgaradi. Yirik masshtabli tuproq-ekologik yoki yerlarni baholash xaritalari qishloq xo'jaligi rayonlarining

tuproq resurslarini to'liq tasvirlash imkonini beradi. Yerdan foydalanish muammolarini hal qilish uchun ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va saqlash muammosi juda dolzarbdir. Geoaxborot texnologiyalarda kompyuter ma'lumotlarini tahlil qilish, qayta ishlash va saqlash texnologiyasi ma'lum bir ma'lumotlar bazasi shaklida tavsiflarni tizimlashtirishning ma'lum shaklini talab qiladi, bu elektron xaritalarni tuzish, hudud, yerdan foydalanish turi to'g'risidagi ma'lumotlarni o'z ichiga olgan atributiv ma'lumotlarni yaratish va yuritishni anglatadi. Tuproqlarning asosiy kimyoviy va fizik-kimyoviy parametrlari, har bir tuproqning potentsial hosildorligi ajratish va boshqalar. U matn va jadval ko'rinishida taqdim etilishi mumkin, bu bizga yerdan foydalanish hududida sodir bo'layotgan barcha narsalarni tezda kuzatib borish imkonini beradi. Ma'lumotlar bazasi yangi o'zgartirilgan ma'lumotlarni keyingi tahlil qilish va yaratish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Elektron ma'lumotlar bankini yaratish, shuningdek, ekinlar uchun ish maydonlaridan foydalanishning eng tejamkor yondashuvlarini tanlash bo'yicha yer tuzish ishlarini modellashtirish imkoniyatlari bo'yicha ishlar. Ekinlarni maqsadli joylashtirish sxemasini ishlab chiqishda yakuniy qaror ishlab chiqarishning iqtisodiy samaradorligini batafsil modellashtirish asosida qabul qilinadi; yerdan foydalanish hududi yer resurslarining haqiqiy holati to'g'risidagi ma'lumotlarga asoslanadi.

Qishloq xo'jaligi yerlarini baholashning o'zgaruvchanligini va ularni hal qilish usullarini tahlilini 2 ta sinf orqali baholash vazifalarini farqladik. Bular

Statik baholash

Yerning hozirgi holatini kompleks baholashni olishga qaratilgan dala o'lchovlari asoslari, undan foydalanish tarixi, infratuzilmasining holati va boshqa tegishli bilimlar omillarva yerning holati to'g'risida ishonchli ma'lumot olish uchun asos bo'ladi soliqqa tortish tizimi, shuningdek, yer resurslarini oqilona boshqarishga yordam beradi. Bundan tashqari, yerni baholash natijalar yerni sotish va sotib olish, yerni ijaraga berish, yer uchastkalarini bo'lish va chegarani o'zgartirish, yer egalari va foydalanuvchilar o'rtasidagi nizolarni hal qilish va boshqalar.

Dinamik baholash

Tahlil qilinayotgan qishloq xo'jaligi yerlarining vaqt o'tishi bilan o'zgarishiga qarab xususiyatlarini o'rganadi. Bundan tashqari, qishloq xo'jaligi yerlarining mavsumiy va yillararo dinamikasi o'rganiladi. Qishloq xo'jaligi yerlarining mavsumiy dinamikasini baholash quyidagi asosiy masalalar guruhlari bilan bog'liq: vegetatsiya rivojlanishi, hosilning prognozi va qishloq xo'jaligi faoliyatini nazorat qilish. Vegetatsiya indeksleri keng qo'llanildi vegetatsiya jarayonida o'simliklarning o'sishini bashorat qilish va baholash uchun ma'lumotlar bazasi shakllana. Bundan tashqari, u yerda ma'lum bir qishloq xo'jaligi ekiniga xos bo'lgan va unga bevosita ta'sir ko'rsatadigan omillarga asoslangan usullarni qo'llash quyosh radiatsiyasi, namlikning mavjudligi, o'simliklarning yorug'likdan foydalanish samaradorligi koeffitsienti va nafas olish kabi o'sish. Umuman olganda, ekinlar hosildorligini prognoz qilish vazifasi iqlimiy va agrotexnika fonini kuzatish orqali hal qilinadi. o'simliklar rivojlanishining turli fenologik fazalarida qo'llaniladi.

Qishloq xoʻjaligi yerlari tadqiqot obʻyekti sifatida juda koʻp oʻxshash xususiyatlarga ega boʻlgan murakkab obʻekt sifatida tavsiflanadi xususiyatlari. Uning holatiga iqlim omillari, tuproq va oʻsimlik qoplaminig xususiyatlari, infratuzilmasi taʼsir qiladi oʻziga xosliklari, tahlil qilinayotgan yer yuzasi maydonlarining geofazoviy xususiyatlari va boshqalar. Ilmiy adabiyotlarda yer parametrlari tasnifining bir-biriga oʻxshash koʻplab tizimlariga baholash uchun yetarli deb topildi. Mutaxassislarining turli sohalardagi bilimlari: geobotanika, iqtisodiyot, ekologiya, qishloq xoʻjaligi. koʻrib chiqilgan va ishonchli baholash metodlarini shakllantiradi.

Xulosa. Geoaxborot texnologiyalari asosida kompyuter modellashtirish tuproqni oqilona boshqarishning asosiy usuli hisoblanadi. Kartografik modellashtirish obʻyekti tuproq, agrolandshaft va topografik xaritalar asosida tuzilgan potensial hosildorlikni baholash xaritasi boʻladi. Ushbu xaritada tasnifga muvofiq tuproqlar zonalarga ajratilib tasvirlanadi. Yerdan oqilona foydalanish tizimi iqtisodiy va ekologik mezonlarni qoʻllashga asoslangan boʻlishi kerak. Bu hudud doirasida yerdan foydalanishni tashkil qilish, sizot suvlar sathi, tuproq shoʻrlanishi, iqlim koʻrsatgichlari olinib, hududda yerdan foydalanish. tuproqlarining ekologik funksiyalarini tiklash qobiliyatini beradigan tarzda tashkil etilishi kerak. Bunga agrolandshaftlar holati va rivojlanish dinamikasini tizimli tahlil qilish, yerdan foydalanish xaritalari, hududni tashkil etish shakllari va tuproq qoplami xaritalarini birgalikda tahlil qilish orqaligina erishish mumkin. Modellashtirish natijalari tadqiqot natijasida qishloq xoʻjaligi yerlaridan foydalanish tizimini yanada iqtisodiy modellashtirish uchun asos sifatida koʻrib chiqiladi, bu esa qishloq xoʻjaligi yerlarining holati va undan samarali foydalanish toʻgʻrisida toʻliq tasavvur beradi.

Adabiyotlar:

1. Ўзбекистон Республикасининг Ер кодекси (ЎЗР 30.04.1998 й. 598-I-сон Қонуни билан тасдиқланган).
2. Инструкция по развитию съемочного обоснования и съемке ситуации и рельефа с применением глобальных навигационных спутниковых систем ГКИНП (ОНТА) – 02-262-02. – М. : ЦНИИГАиК, 2002. – 55 с.
3. Мирзалиев Т., Сафаров Э.Ю., Эгамбердиев А., Қорабоев Ж.С., Атлас картографияси. – Тошкент, 2015.
4. Стурман В.И., Экологическая картографирование. – Москва, 2003
5. Демидов, П. В. Систематизация факторов, определяющих специфику воспроизводства земельных ресурсов сельского хозяйства / П. В. Демидов, А. В. Улезько // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 2018. – № 6. – С. 47–49.
6. Лаптева, Е. А. Рациональное использование земли как фактор развития сельскохозяйственного производства / Е. А. Лаптева, С. Н. Навдаева // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 2018. – № 10. – С. 69–73.

Мундарижа

Авезбаев С., Абдуқодирова С.Н. Ўзбекистонда агрокластерларнинг саноат корхоналари-га ер ажратиш масалалари	4
Папаскири Т.В., Станислав Л. А. Землеустройство и землеустроительное образование в россии: закономерности развития и особенности текущего момента	13
Ёрматова Д.Ё., Ўсаров Ў.Т. Рақамлаштириш, ер ресурсларидан фойдаланиши ва -“ақли кишлоқ хўжалиги”	21
Khakimova K.R., Ibragimov L.T., Madaminova S.Kh. Checking the results obtained when conducting a ground monitor and drawing up an information bank	26
Abdullayev B.N., Turdiev J.D., Saitqulova Z.A., Musaeva Y.I. Oqdaryo tumani tuproqlarin-ing meliorativ holati	31
Aynakulov M.A., Yarmatova D.S. Yer resurslaridan foydalanish va atrof-muhit muhofazasiga nazariy qarashlar	35
Aynaqulov H.A., Yarmatova D.S. Yer resurslari – ekologiya va menejment	41
Gapparov B.N., Isanov A.P. Yer resurslaridan foydalanish qonuniyatlari va tamoyillari	46
Isanov A.P. Yer resurslaridan foydalanishning ilmiy asoslari	51
Musurmonqulov S.B., Aynaqulov H.A. Yerning oʻziga xos xususiyatlari va tuproq unum-dorligini oshirish turlari	54
Muxitdinov A.B. Yer resurslari va biologik resurslar oʻzaro yaxlit tizim sifatida	60
Muxitdinov A.A. Hududiy yer resurslarini iqtisodiy baholash mexanizmlari	63
Oʻrazaliyev F. B., Axunjanov A.M. Rekreatsion jarayonlarni shakllantirishda yer resurslarining alohida oʻrni va ahamiyati	67
Oʻrozmatov E. S., Soatov A.M. Yerdan foydalanish samaradorligini oshirishning yoʻnalish va mexanizmlari	71
Soatov A. M. Yer resurslaridan samarali foydalanish va ularni muhofaza qilish yoʻnalishlari	75
Toshtemirova N.N. Suv resurslaridan samarali foydalanish va ularni muhofaza qilish yoʻnalishlari	79
Xoliqov D.R. Yer resurslarini muhofaza qilish sohasidagi xalqaro munosabatlar	83
Xudaybrdiyev B.B. Yer resurslarining qishloq xoʻjaligidagi ahamiyati va xususiyatlari, foydalanuvchilar boʻyicha taqsimlanish mexanizmlarini asoslash	89
Хайтова К.М. Swot-анализ эффективности управления пастбищными ресурсами в Узбе-кистане	93
Султанова Н.А. Управление плодородием овощепригодных почв апшеронского полуост-рова	100
Parpiyev Gʻ.T. Tojiyev Z.T., Toxirov K.N., Bagʻbekov X., Ibroximov S., Yerlarni degradatsiyadan himoya qilish usullari	106
Аминжанова М.Б., Суюнов А.С., Аббасов С., Балкиев Н.Б. Тематическая карта лока-ций ключевых участков селеопасных зон самаркандской области	114
Вахриев М.В., Оьматов R.K. Qayta koʻrib chiqilgan universal tuproq yoʻqotish tenglamasi (rusle) modelidan foydalangan holda eroziya natijasida tuproq yoʻqotilishini baholash boʻyicha sharh	120
Shoxoʻjaeva Z.S. Qishloq xoʻjaligida suvdan foydalanishning iqtisodiy ahamiyati va uni takomillashtirish yoʻllari	130
Романюк Ю.А. Динамика изменения землепользования ташкентской области с использо-ванием исторических карт	137
Пылаева А.В. Развитие информационной культуры управления: искусственный интел-лект и цифровая модель территории. опыт российской федерации	144

Turdikulov Kh.Kh., Mirzaakhmedov S.Sh. Principles of land law	155
Shakarov Sh.J., Xaldarov N., Nomirov M.N., Ergashev I.Sh. Yer resuruslarining inson hayotidagi tutgan o'rni.	162
Мелиев Б.А., Ёрмаматов Ш., Эшмаматов Э.Д., Исомиддинов И. Қарнабчўли ландшафтларининг тупроқ-иқлим шароити ва унинг тупроқ эрозиясига таъсирини баҳолаш	166
Рахимов У.А., Ярқулов З.Р., Ортиқов Ж.У. Модели построения и пример практического применения цифровых моделей рельефа	172
Ахунжанов А.М., Омонов И.Х. Геометрик нивелирлашнинг юқори аниқликка эга бўлган муҳандислик-геодезик усулини қўллаш	177
Qutlimurotov J.N. Xorazm viloyati sug'oriladigan yerlarining meliorativ holati	180
Abukadirova M.A., Yokubov Sh.Sh., Xidirova B., Rasulov I. Improving the method of applying cartographic research to the management and planning of land resources. (based on gis technology)	185
Madumarov B.B. Sun'iy yo'ldosh o'lchovlari natijalarini qayta ishlash	190
Doniyor E., Yokubov Sh.Sh., Rasulov I., Xasanov O. Theoretical and practical relevance of the formation of earth account monitoring using modern software.	194
Маҳмудов Ў.Х. Алмашлаб экиш тизимларида кузги буғдойдан кейин такрорий экилган экинларнинг ўсиши ва ривожланиши.....	198
Narbayev S. K., Ne'matov I.R., Abdullayeva M.T. Yaylov va lalmi yerlaridan samarali foydalanishda o'zbek olimlari tomonidan amalga oshirilgan ilmiy izlanishlar tavsifi.	200
Mirzakarimova G. M., Murodilov K.T., Xasanov O. Improving the method of forming the actual geoinformation monitoring database of agricultural lands	204
Беканов К.К., Очилов Ш.Ш. ГАТ технологиялари асосида web-карталари сериясини яратиш масалалари (корақалпоғистон республикаси мисолида)	209
Abdurakhmanov A.A., Yokubov Sh. Sh. Theoretical foundations for managing the use of land resources in the republic of uzbekistan.....	215
Михольская В.В., Журакулов Д.А. О необходимости конкретизации основных сведений об объектах незавершенного строительства, подлежащих внесению в единый государственный реестр недвижимости.....	220
Ganiyev Y.Y., Ibodullayev S. Conveniences in preparation of topographic projects of the place in modern geodetic instruments: analysis and conclusions.	227
Bobomurod T.M., Achilov B.S. Sun'iy yo'ldoshdan olingan tasvirlarini qayta ishlash.....	231
Xalilov D.B. Avtomobil yo'llarini loyihalash va geodezik ishlarda indorcad dasturidan foydalanish afzalliklari	241
Madumarov B.B., Tursunboyev H.M. Tadqiqotlar va qurilish uchun geodezik asoslar.	248
Байзақов А.А. Юқори малакали мутахассислар тайёрлашда инновацион аралаш таълимнинг муаммолари ва истиқболлари	255
Набиев А., Байзақов А., Муртазаева (Жабборова) А.Б. Глобаллашув даврида “ер ресурсларидан фойдаланиш ва давлат кадастрлари” йўналишида компетентли кадрлар тайёрлашда шахсга йўналтирилган таълим технологияларини қўллашнинг долзарблиги	265
Tashpulatov S.A., Mehmonov B.Sh. Application of gis technologies in spatial analysis of city development- an example of the city of tashkent	274
Tuxtamishev Sh.Sh., Manoev S.B., Tuxtamishoeva M.Sh. Shovqin tarqalishidan himoyalaniш va xaritalarni yaratilish turlari.....	281
Inamov B.N., Abdusalomov A.A. Qishloq xo'jalik oborotidan chiqib ketgan ekin yerlarining sabalari va yechimlari xususida.	285
Норбоева Д.Ф., Ахмедова М.Ф. Замонавий гис технологияларидан фойдаланиб қишлоқ хўжалиги карталарини яратиш масалалари	290

Axmedova M.G' . Masofadan zondlash materiallari orqali atrof-muhit monitoringini o'tkazish masalari.....	293
Muzropova F.I. Qashqadaryo viloyati xududida ekoturistik fan, ta'lim va amaliyotning nazariy asoslarini ishlab chiqish.....	297
Nuratdinov A.U., Amangeldiyeva U.J., Kannazarov Z.U. Davlat yer kadastrisi sohasida geografik axborot tizimlarini qo'llashning ahamiyati	302
Inamov B.N., Abdusalomov A.A. Foydalanishdan chiqib ketgan ekin yer maydonlarining sabablari va ularning yechimlari to'g'risida.....	306
Musurmankulova Sh.A. Yerlarning meliorativ holatidagi o'zgarishlarning qishloq xo'jaligi yerlariga ta'siri.....	313
Xaldorov N., Parmanov J.T. Fizikaning maqsadi tabiatning umumiy qonuniyatlarini topish va ular asosida aniq jarayonlarni tushuntirishdan iborat	316
Turdikulov Kh., Murodilov Kh. Improving the methods of providing the state land cadastre with geoinformation and creating interactive maps	320
Khakimova K.R., Murodilov Kh.T. General information about cluster monitoring web maps and their features in field	323
Akhmatov A.O., Safarov F.S. Improving the system of creating geodetic base networks using satellite technologies.....	328
Xalimov X.B., Mirzaolimov A.A. Importance of digital transfer in efficient use of agricultural resources	331
Tursunov S.R., Axmatov A. O., Eshnazarov A. Yer tuzish ishlariga yangi texnologiyalarning tadbiq etilishi.	335
Тешаев Т.Ш., Норманова Г.Н. Қишлоқ хўжалиги ерларини оборотидан чиқип кетиш ҳолатлари.....	338
Muhamedayubova Sh.O., Inamov B.N. Qishloq xo'jaligida shamol eroziyasining ta'siri.....	343
Нишонов А.Х., Артиков Г.А. Маъмурий-худудий бирликлар чегараларини белгилашнинг ўзбекистон республикаси норматив-ҳуқуқий ҳужжатларида акс эттирилиши.....	351
Мирзаев А.А., Уроков О.А. Геодезик бурчак ўлчов асбобларини синаш ва тадқиқ этишда қўйилган меъёрий талаблар.....	359
Хақбердиев О.Э., Игамбердиева Д.А. Электрон рақамли харита ва тупроқлар мониторинги	363
Уроков О.А., Мирзаев А.А. Доимий сунъий йўлдошли геодезик тармоқ пунктлари (CORS GNSS референц станциялари).....	367
Журакулов Д.О., Ибрагимов Л.Т., Yarkulov Z.R. Ер усти сув кадастри объектларининг идентификация (кадастр) рақамини шакллантириш ва бериш тартибини такомиллаштириш.....	371
Boboqulov Sh., Usmanov Y., Abduvaliev N., Jo'raev Sh. Davlat yer kadastrisi yuritishning huquqiy tartibga solinishida xorijiy mamlakatlar tajribasi	378
Уралов Б., Норқобилов А., Рахимов А., Рахимов А., Арзиева Д., Ражабова С. Сугориш насос станцияларидаги насос агрегатларининг фойдали иш коэффициентларини камайиши сабаблари ва уларнинг самандорлигини ошириш йуллари.....	384
Kakharov Z.V., Purtseladze I.B. Technology land reclamation during construction of railways.....	388
Мадимарова Г.С., Нурпеисова Т.Б., Нурланкызы Т., Сулейменова Д.Н. Геодезический мониторинг по археологическим памятникам с применением современных технологий	395

Мадимарова Г.С., Нурпеисова Т.Б., Жилдикбаева А.Н., Жантуева Ш.А. Геодезические работы при строительстве больниц для быстровозводимых конструкций в городе атырау	398
Мадимарова Г.С., Жантуева Ш.А., Жилдикбаева А.Н. Экологическое состояние окружающей среды города усть-каменогорска	406
Tuxtamishev Sh.Sh., Manoev S.B. Atrof muhitning ifloslanishini xaritalash natijalarini talqin qilish	412
Ismaylov H.Sh., Shodmonov Sh. X. Inqirozga uchragan yaylovlarni qayta tiklash uchun istiqbolli fitomeliiorantlar	416
Сафаров Э.Ю., Рузиева М.Б., Атабаев С.А. Агрометеорологик маълумотларни қайта ишлаш ва визуаллаштиришда гат дастурларининг роли	424
Аликулов Ғ.Н., Ибрагимов У. Лалмикор худудларда ер тузиш тадбирлари ва унинг истикболлари	429
Бабажанов А.Р., Мусурманкулов З.Ш. Бузилган суғориладиган экин ерларини қишлоқ хўжалигига қайтаришда уларни рекултивациялашнинг роли.....	432
Amonov Ch.E., Shodmonov Sh.X. Cho'l ozuqabop o'simliklarning istiqbolli navlari urug'ini yetishtirish texnologiyasi	438
Kurvantaev R., Batirov Sh., Hayitalieva M. Mirzaobod yer maydonlarining sho'rlanganlik darajasini aniqlash usullari	446
Гаиббердиев С.Б. Қишлоқ хўжалиги корхоналари фаолиятида ер ресурсларини бошқаришнинг аҳамияти ва долзарблиги	453
Султанова Н.А., Юсифова М.М., Нуриева К.Г. Управление плодородием овощепригодных почв апшеронского полуострова	458
Suyunov A.S., Suyunov Sh.A., Isakov M.K., Mullodjanova G.M. Bino va inshootlar kadastrini yuritishda gis texnologiyalarning afzalliklari	465
Бобомуродов Ш.М., Баходиров З.А., Тупрокшуносликда рақамлаштиришнинг замонавий ҳолати ва устувор йўналишлари	471
Oymatov R.K., Mahsudov R.I. GAT texnologiyalarini qo'llab qishloq xo'jaligi yerlarni monitoring qilishning nazriy uslubiy asoslari	477
Пренов Ш.М., Уврайимов С.Т. Ислом дунёси картографияси ҳақида	482
Sharopov R.N., Muxtarova M.S. Fermer xo'jaliklari yerlaridan foydalanishni tashkil etish bo'yicha xorijiy davlatlar tajribasi.....	488
Исаков Э.Х., Файзуллаева Н. Замонавий геодезик асбобларда қўлланиладиган лазерлар	493
Qoraboyev B.I., Bozorov Sh.U., Quvondiqova Sh. Yer resurslarini ratsional muhofaza qilishning geografik jihatlari (Jizzax viloyati misolida).....	497
Tashbayeva H.X., Nazarov F.X. Open information platformasi	503
Khakimova K.R., Murodilov Kh.T., Khusanova M.I., Isakov M.K. Problems in the field of geodetic cartography and cadastre and their innovative solutions	510
Ғаниев О.О., Парпиев Ғ.Т. Яйлов ва пичанзорларда геоботаник тадқиқотлар ўтказишда замонавий технологияларни қўллашнинг аҳамияти	514
Shukurova N.O. Suv hisobini yuritish tizimi.....	518
Mardonova N. Tibbiyot klasteri kartalarini yaratishning ilmiy asoslari.....	522
Xalimov X.B., Mirzaolimov A.A., Importance of digital transfer in efficient use of agricultural resources	527
Muqumov A.M. Yer tuzish jarayonida huquqiy munosabatlarni tartibga soluvchi qonunchilik bazasini takomillashtirish masalalari.....	531
Gulmurodov F.E., Axunjanov A.M., Umarov N.Sh. Turizm maqsadlari uchun kartografik asarlar mintaqaviy tizimini yaratish	536